

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ

Ἐκ τῶν ἀστερισμῶν τοῦ ζῳδιακοῦ εἶναι ὄρατοι ἀφ' ἑσπέρας οἱ ἐξῆς. Εἰς τὰ ΔΝΔ τοῦ ὀρίζοντος ἄνωθεν τοῦ μέρους εἰς τὸ ὅποιον δύνει ὁ ἥλιος οἱ Ἰχθύς. Ἄνωθεν αὐτῶν ὁ Κριός μεσουρανῶν ὑψηλὰ πρὸς Ν, εὐδιάκριτος ἐκ τῶν δύο λαμπροτέρων αὐτοῦ α καὶ β, ὄντων β' τάξεως. Ὑψηλὰ οὐχὶ μακρὰν τοῦ κατακορύφου φαίνονται αἱ Πλειάδες καὶ ὀλίγον κατωτέρω αὐτῶν πρὸς Α, αἱ Ἰάδες, ἐν αἷς διακρίνεται ὁ ἐρυθρὸς ἀστὴρ α' τάξεως (ἀλλ' οὐχὶ πολὺ λαμπρὸς) Λαμπαδίας. Ἀμφότερα τὰ συμπλέγματα ταῦτα κείνται ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Ταύρου. Πρὸς τὰ ΒΑ, τοῦ ὀρίζοντος εἰς τὸ μέσον περίπου μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ κατακορύφου φαίνεται ὁ ἀστερισμὸς τῶν Διδύμων, τοῦ ὁποῦ οἱ λαμπρότεροι ἀστέρες εἶναι οἱ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν Καστωρ β' τάξεως ὁ βορειότερος καὶ Πολυδεύκης α' τάξεως. Ἐξ αὐτῶν ὁ Καστωρ εἶναι ὠραῖος διπλοῦς ἀστὴρ, τοῦ ὁποῦ ἀμφότερα τὰ συστατικὰ σώματα ἔχουσι φῶς ὑποπράσινον. Πρὸς ἀποσύνθεσιν τοῦ διπλοῦ αὐτοῦ ἀστέρως ἀπαιτεῖται τηλεσκοπίον· διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ φαίνεται ὁ ἀστὴρ ἀπλοῦς. Πρὸς Α, τῶν Διδύμων φαίνεται ὁ μικρὸς ἀστερισμὸς τοῦ Καρκίνου ἐν τῷ ὁποίῳ διακρίνεται διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ ὁ μικρὸς νεφελοειδῆς Φάτνη καὶ ἐκατέρωθεν ταύτης οἱ μικροὶ ἀστέρες δ' τάξεως οἱ ὀνομαζόμενοι Ὀνοί. Πρὸς τὰ ΝΑ τοῦ Καρκίνου λάμπουσι πλησίον τοῦ ὀρίζοντος οἱ ἀστέρες τοῦ Λέοντος ἐξ ὧν οἱ α, β, γ, δ αποτελοῦσιν ἀξιόθεατον τροπέζιον. Ὁ ΝΔ ἀστὴρ τούτου εἶναι ὁ α ὁ φέρων καὶ ἴδιον ὄνομα, Βασιλίσκος. Ἐκ τῶν ἄλλων 3 ἀστέρων ὄντων β' τάξεως λαμπρότερος εἶναι ὁ ΝΑ, ὁ καὶ (ἀραβιστὶ) Δενέβολα ὀνομαζόμενος. Ὁ ΒΔ ἀστὴρ τοῦ τροπέζιου ὁ γ, παρατηρούμενος διὰ τηλεσκοπίου ἀποσυντίθεται εἰς δύο, ἐξ ὧν ὁ λαμπρότερος εἶναι ὑπόχρυσος.

Ἐκτὸς τοῦ ζῳδιακοῦ πρὸς τὰ ΝΑ τοῦ εὐδιακρίτου συμπλέγματος τῶν Πλειάδων, εἰς τὸν ΝΑ τοῦ ὀρίζοντος φαίνεται ὁ μέγας καὶ λαμπρότατος ἀστερισμὸς τοῦ Ὁρίωνος. Λίαν εὐδιάκριτον συμπλέγμα αποτελοῦσιν ἐν αὐτῷ αἱ κοινῶς καλούμεναι πῆγαι, ἐκάστη τῶν ὁποίων σχηματίζεται ἐκ 3 ἀστέρων ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς κειμένων. Ἡ ὑψηλότερα σχετικῶς πρὸς τὸν ὀρίζοντα εἶναι ἡ σχηματιζομένη ἐκ τῶν ἀστέρων β' τάξεως δ, ε, ζ, ἡ δὲ πρὸς Ν καὶ πλαγίως ταύτης ἐκ τῶν πυκνότερον κειμένων ἀστέρων η, θ, ι, ἐξ ὧν μόνον ὁ τελευταῖος εἶναι γ' τάξεως. Ὁ θ παρατηρούμενος διὰ τηλεσκοπίου παρουσιάζει τὸν ἀξιόθεατον νεφελοειδῆ τοῦ Ὁρίωνος. Ἐν τῇ μορφῷ τοῦ Ὁρίωνος οἱ μὲν τρεῖς πρῶτοι ἀστέρες αποτελοῦσι τὴν ζώνην,

οἱ δὲ ἄλλοι τὸ ξίφος τοῦ μεγάλου αὐτοῦ μυθικοῦ κυνηγοῦ, τὸν ὅποιον φονευθέντα ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος κατηστέρησεν ὁ Ζεὺς. Διὰ τοῦ βορειοτάτου ἀστέρος τῆς ζώνης διέρχεται ὁ οὐράνιος Ἰσημερινός. Πρὸς τὰ ΒΑ τῶν πῆξεων λάμπει ὁ ἐρυθρὸς α τοῦ Ὁρίωνος, ὁ ἀραβιστὶ Βεταλγένυζε, τοῦ ὁποῦ ἡ λαμπρότης ὑπὸκειται εἰς ἀλλοιώσεις ἄνευ περιόδου γνωστῆς. Πρὸς τὰ ΝΔ τῶν πῆξεων λάμπει ὁ λευκὸς β τοῦ Ὁρίωνος, Ῥίγελ, ἐπίσης α' τάξεως. Πλησίον τοῦ α πρὸς Δ αὐτοῦ εὐρίσκεται ὁ γ ἀστὴρ β' τάξεως, ὀνομαζόμενος καὶ Bellatrix. Εἰς τὸν ΝΔ τοῦ Ῥίγελ εὐρίσκεται ἀστὴρ β' τάξεως, ἀνήκων εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡριδανῶν ὑπὸ τῇ γραμμῇ γ. Ὁ ἀστερισμὸς οὗτος ἐκτείνεται εἰς τὸν ΝΔ τοῦ Ὁρίωνος, τὸ δὲ νοτιότερον αὐτοῦ μέρος, περιλαμβάνον καὶ τὸν ἀστὴρα α' τάξεως α, ἀραβιστὶ Ἀχαρνάρ, δὲν ἀνέρχεται ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα τῶν Ἀθηνῶν. Ἐάν ἐπεκτείνωμεν τὴν γραμμὴν τῆς ζώνης τοῦ Ὁρίωνος πρὸς τὰ ΒΔ, ἀπαντῶμεν τὰς Πλειάδας, ἐάν ὅμως ἐκτείνωμεν αὐτὴν ἀντιθέτως πρὸς τὰ ΝΑ, ἀπαντῶμεν τὸν λαμπρότατον ἀπλανῆ ἀστὴρα, τὸν Σείριον, ὅστις ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Μεγάλου Κυνὸς σημαίνεται διὰ τοῦ γράμματος α. Ὁ ἀστὴρ οὗτος εὐρίσκεται ἀφ' ἑσπέρας εἰς τὰ ΝΑ πλησίον τοῦ ὀρίζοντος. Πλὴν τοῦ ἀστέρος ὅμως αὐτοῦ ὁ Μέγας Κύων περιέχει καὶ πολλοὺς ἄλλους λαμπροὺς, οἵτινες ὅμως φαίνονται κάτωθεν τοῦ Σειρίου ἀφοῦ προχωρήσῃ ἡ νύξ. Ὁ Κύων μυθολογικῶς ἀνήκει εἰς τὸν Ὁρίωνα, κάτωθεν τοῦ ὁποῦ πρὸς Ν κείται ὁ μικρὸς, ἀλλ' ἀξιόθεατος, ἀστερισμὸς τοῦ Λαγωῦ.

Πρὸς Β, τοῦ Σειρίου ἀνατέλλει ἀφ' ἑσπέρας πρὸ αὐτοῦ ὁ Προκύων, α' τάξεως, ὁ κύριος ἀστὴρ τοῦ Μικροῦ Κυνός. Πλησίον τοῦ κατακορύφου, ἀλλ' ὀλίγον τι πρὸς Β, αὐτοῦ μεσουρανεῖ ἀφ' ἑσπέρας ὁ Περσεὺς εὐδιάκριτος ἐξ ἀστέρων αποτελούμενων ἐλαφρὰν καμπὴν ὡσεὶ τόξον. Ἐκ τῶν ἀστέρων αὐτοῦ ὁ β, Ἀλγόλ, εἶναι ἀξιόλογος ἀλλοφανῆς ἀστὴρ συνήθως β' τάξεως κατὰ περίοδον ὅμως 2 ἡμερῶν καὶ 21 ὡρῶν κατέρχεται ἐν ὀλίγαις ὥραις εἰς τὴν δ' τάξιν καὶ ἀνέρχεται πάλιν εἰς τὴν β'. Περὶ αὐτοῦ ἄλλοτε λεπτομερέστερον. Πρὸς τὰ Δ τοῦ ὀρίζοντος ὑψηλὰ κάτωθεν τοῦ Περσεῶς φαίνεται τὸ ἐξ ἀστέρων β' τάξεως λαμπρὸν τετράπλευρον τοῦ Πηγάσου, αποτελούμενον ἐκ 3 ἀστέρων αὐτοῦ καὶ τοῦ α τῆς Ἀνδρομέδας κατέχοντος τὴν ΒΑ κορυφὴν. Πρὸς τὰ ΒΑ αὐτοῦ ἐκτείνεται ὁ ἀστερισμὸς τῆς Ἀνδρομέδας, ἐν τῷ ὁποίῳ δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν ἐν νυκτὶ ἀσπληνῶ νεφελοειδῆ σχηματισμὸν καὶ διὰ τοῦ ἀπλοῦ ὀφθαλμοῦ. Στραφόμενοι πρὸς Β διακρίνομεν οὐχὶ πολὺ μακρὰν τοῦ κατακορύφου καὶ ὀλίγον πρὸς Δ αὐτοῦ τὸν ἀστερισμὸν τῆς Κασσιόπειας, ἐν ᾧ εὐδιάκριτως σχηματίζεται ὑπὸ ἀστέρων β' καὶ γ' τάξεως εἶδος ανοικτοῦ Μ.

Υψηλὰ πλησίον τοῦ κατακορύφου πρὸς τὰ ΒΑ λάμπει ὁ λαμπρὸς ἀστὴρ α' τάξεως, Αἰξ, ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Ἡνυόχου, ὠχρὸς τὸ χρῶμα. Πλησίον τῆς Αἰγὸς αὐτῆς, ἧτις εἶναι ἡ τροφὸς τοῦ Διὸς Ἀμάλθεια, εὐρίσκονται αἱ δύο Ἐριφοί, ἀστέρες δ' τάξεως. Ἀντιθέτως πρὸς τὰ ΝΔ τοῦ ὀρίζοντος φαίνεται ἔτι ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Κήτους, τοῦ ὁποίου ὁ ἀνατολικώτερος ἀστὴρ, ὁ α εἶναι β' τάξεως πρὸς δὲ τὰ ΒΔ ὁ λαμπρὸς ἀστερισμὸς Κύκνος ἐν σχήματι μεγάλου σταυροῦ. Ἡ Μεγάλη Ἄρκτος εἶναι ἀφ' ἐσπέρας χαμηλὰ πρὸς Β πλησίον τοῦ ὀρίζοντος. Ἡ Μικρὰ Ἄρκτος ἐπίσης πρὸς Β. εἶναι ἐστραμμένη πρὸς τὰ κάτω περὶ τὸν διὰ τὸν ἄσπλον ὀφθαλμὸν ἀκίνητον πολικὸν ἀστέρα.

Τὸ σύνολον τῶν ἀστερισμῶν αὐτῶν, ἰδίως δὲ τοῦ Ταύρου, τοῦ Ὠρίωνος, τοῦ Κυβός, τοῦ Ἡριδανοῦ τοῦ Ἡνιόχου, τῶν Διδύμων, συναποτελοῦσι τὴν λαμπρὰν σκηνογραφίαν τοῦ οὐρανοῦ ἀφ' ἐσπέρας ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ χειμῶνος. Εἰς τὸν παρατηροῦντα μετὰ προσοχῆς τὸν ἑναστρὸν οὐρανὸν ἢ ἐντύπωσις εἶναι τοιαύτη, ὥστε ὅτε κατὰ τὴν ὀψώραν ἐπαναβλέπει τὴν πρωϊαντὴν αὐτὴν σκηνογραφίαν, νομίζει ὅτι ἤδη πνέει αὔρα χειμερία. Τὴν λαμπρότητα αὐξάνει κατὰ τὰς ἀσελήνουσ νύκτας ἢ λευκὴ ταινία τοῦ γαλαξίου, ὅστις διέρχεται πλησίον τοῦ Ὠρίωνος καὶ περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐκτείνεται ἀπὸ Ν πρὸς Β διερχόμενος περίπου καὶ διὰ τοῦ κατακορύφου.

Προϊούσης τῆς νυκτός, ἕνεκα τῆς ἐξ Α πρὸς Δ κινήσεως τῆς οὐρανιας σφαίρας, ἡ θέσις τῶν ἀστερισμῶν πρὸς τὸν ὀρίζοντα ἀλλάσσει. Διαδοχικῶς μεσουρανοῦσιν ὁ Ὠρίων, ὁ Κύων, ὁ Λέων Ἄλλοι ἀστερισμοὶ ἀόρατοι ἀφ' ἐσπέρας κάτωθεν τοῦ ὀρίζοντος, ἀνατέλλουσιν. Ὅστω περὶ τὸ μεσονύκτιον ἀναφαίνεται εἰς τὰ ΝΑ τοῦ ὀρίζοντος ὁ ἀστερισμὸς τῆς Παρθένου, εἶτα ὁ Ζυγὸς καὶ ὅταν πλησιάζῃ νὰ ἐξημερώσῃ ὁ λαμπρὸς καὶ μέγας ἀστερισμὸς τοῦ ζωδιακοῦ, ὁ Σκορπιός. Περὶ τὴν πρωϊάν ἡ Μεγάλη Ἄρκτος φαίνεται ὕψηλὰ οὐχὶ μακρὰν τοῦ κατακορύφου, ἐνῶ ἡ Κασσιόπεια εὐρίσκεται πλησίον τοῦ ὀρίζοντος πρὸς Β. Προϊόντος τοῦ χρόνου ἢ μεσουράνησις τῶν διαφόρων ἀστερισμῶν γίνεται ἐνωρίτερον. Ἡ διαφορὰ εἶναι δύο ὥρων τὸν μῆνα.

Ἡλιος

Ὁ ἥλιος εὐρίσκεται εἰς τὸ σημεῖον τοῦ Ὑδροχόου. Ἀνατέλλει τὴν 11ην εἰς τὰς 7 καὶ 11 Π. Μ. τὴν 21ην εἰς τὰς 7 καὶ 4, τὴν 31ην εἰς τὰς 6 καὶ 54, δύνει δὲ τὴν 11 εἰς τὰς 5 καὶ 15, τὴν 21ην εἰς τὰς 5 καὶ 24, τὴν 31ην εἰς τὰς 5 καὶ 35 Μ. Μ. Δὲν ἀνατέλλει ἀκριβῶς ἀπὸ τοῦ σημείου τοῦ ὀρίζοντος, ἀλλὰ τὴν 11ην μικρὸν πρὸς Ν. αὐτοῦ, τὴν 21ην περισσότερον καὶ τὴν 31 ἔτι μᾶλλον δύνει δὲ κατ' ἀναλογίαν μοίρας πρὸς Ν τοῦ δυτικοῦ σημείου τοῦ ὀρίζοντος. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἰσχύ-

ουσι διὰ τὰς Ἀθήνας καιδι' ὀρίζοντα ὅλως ἀνοικτόν. Τὸ σημεῖον τῆς μεσουρανήσεως τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν μεσημβρίαν εὐρίσκεται ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα 32ο τὴν 11ην, 35 τὴν 21ην, 38 τὴν 31. Ἐὰν συγκρίνωμεν τὰ τμήματα τῆς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου μέχρι τῆς μεσημβρίας καὶ ἀπὸ ταύτης μέχρι τῆς δύσεως αὐτοῦ, εὐρίσκομεν, ὅτι τὸ Π. Μ. τμήμα εἶναι τὴν 11ην 4 ὥρων καὶ 49 λεπτῶν, τὴν 21ην 4 καὶ 56, τὴν 31ην 5 καὶ 6, ἐνῶ τὰ ἀντιστοιχοῦντα τμήματα Μ. Μ. εἶναι τὴν 11ην 5 ὥρων καὶ 15 λεπτῶν, τὴν 21ην 5 καὶ 24, τὴν 31ην 5 καὶ 35. Τὰ μετὰ μεσημβρίαν λοιπὸν εἶναι μακρότερα τῶν πρὸ μεσημβρίας καὶ ἡ μεσημβρία δὲν εὐρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ μεταξὺ τῆς ὥρας τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς ὥρας τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.

Αἰτία τῆς ἀνωμαλίας ταύτης εἶναι ὅτι ἐν τῷ συνήθει βίῳ μετροῦμεν τὸν χρόνον διὰ τοῦ μέσου καλουμένου χρόνου, τοῦ ὁποίου τὸ μέτρον, (ἡ μέση ἡλιακὴ ἡμέρα), εἶναι σταθερὸν, ἐνῶ ἡ διάρκεια τοῦ χρόνου ἢ παρερχομένη ἀπὸ ἀληθοῦς εἰς ἀληθῆ μεσημβρίαν (ἢ ἀληθῆς ἡλιακὴ ἡμέρα) δὲν εἶναι σταθερά, ἀλλ' ἄλλοτε μείζων, ἄλλοτε ἐλάσσων τῆς μέσης ἡμέρας, καὶ τοῦτο ἐπὶ πολλὰς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας. Ἐντεῦθεν ἡ ἀληθῆς μεσημβρία ἄλλοτε μὲν προηγεῖται, ἄλλοτε δ' ἔπεται τῆς μέσης μεσημβρίας, τῆς ἐν χρήσει ἐν τῷ βίῳ. Τὸν Ἰανουάριον ἢ ἀληθῆς μεσημβρία ἔπεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τῆς μέσης. Ἡ καλουμένη ἐξίσωσις τοῦ χρόνου (ἢ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο χρόνων μέσου καὶ ἀληθοῦς) εἶναι τὴν 11ην τοῦ μηνὸς 12 λεπτῶν, τὴν 21 14 καὶ τὴν 31, 14' 30". Ἡ ἀληθῆς λοιπὸν μεσημβρία συμβαίνει ὅταν τὰ ὀρολόγια κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας δεικνύωσι τοσαῦτα λεπτὰ Μ. Μ. ὅσα σημειοῦνται ἀνωτέρω δι' ἐκάστην αὐτῶν εἶναι βραχύτερα τῶν μετὰ μεσημβρίαν τμημάτων τὸ διπλάσιον τῶν ἀνω ἀριθμῶν, ἥτοι 24 λεπτὰ τὴν 11ην, 28 τὴν 21ην 29 τὴν 31ην.

Σελήνη.

Αἱ φάσεις τῆς σελήνης εἶναι αἱ ἐξῆς. Πρῶτον τέταρτον τὴν 5ην εἰς τὰς 5 καὶ 52 π. μ., πανσέληνος τὴν 13ην εἰς τὰς 2 π. μ., τελευταῖον τέταρτον τὴν 21 εἰς τὰς 6 καὶ 17 Π. Μ., νέα σελήνη τὴν 28 εἰς τὰς 3 καὶ 47 Π. Μ. (μ. χρ. Ἀθ.)

Πλανῆται.

Ἡ Ἀφροδίτη φαίνεται τὴν πρωϊανῶς Ἐωσφόρος πρὸς τὰ ΝΑ τοῦ ὀρίζοντος εἰς τὸ Δ μέρος τοῦ Τοξότου. Ἐχει μεγάλην λαμπρότητα καὶ ἀνατέλλει κατὰ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς 3 σχεδὸν ὥρας πρὸ τοῦ ἡλίου καὶ πλησιάζει πρὸς τὴν μεγίστην αὐτῆς δυτικὴν ἐποχὴν ἀπὸ τοῦ ἡλίου (47ο). Ἡ φάσις αὐτῆς διὰ τῆλεσκοπίου παρατηρουμένης εἶναι ὀλιγωτέρη τοῦ ἡμίσεως. Ὁ Ἄρης φαίνεται τὸ ἐσπέρας ἐν τῷ ἀστερισμῷ τῶν Ἰχθύων εἰς τὰ ΝΔ τοῦ ὀρίζον-

τος, ἐρυθρὸς ὡς πάντοτε, οὐχὶ ὅμως λαμπρὸς ἔνεκα τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἀποστάσεως ἀπὸ τῆς γῆς, ἀπὸ τῆς ὑποίας ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπομακρύνεται. Ὁ Ζεὺς πᾶναι νὰ φαίνεται, κατὰ τὸ τέλος δὲ τοῦ μηνὸς εἰρίσκεται εἰς σύνοδον (πρὸς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν) μετὰ τοῦ ἡλίου. Ὁ Κούροσ εἰρίσκεται εἰς τὸ Ν μέρος τοῦ Λέοντος, ΝΑ τοῦ

ἀστέρος Βασιλίσκου, φαίνεται δ' ὡς μοιλιβδόχρους ἀστὴρ ἂ τᾶξως εἰς τὰ Α τοῦ ὀρίζοντος ἀργὰ ἀπ' ἐσπέρας πρὸ τοῦ μεσονυκτίου. Ὁ Οὐρανὸς φαίνεται ἀργὰ μετὰ τὸ μελινόκτιον ὡς ἀσθενὴς ἀστὴρ ἢ τᾶξως 100 πρὸς Α. τοῦ ἀστέρος α τῆς Περθέου τοῦ Στάχχου, ΝΔ τοῦ ἀστέρος κ τοῦ ἀστερισμοῦ.

Δ. Κ. ΚΟΚΚΙΔΗΣ

Ν Ι Ο Β Η

Κἂν ἄφρηέ μου μία...

Ὁ βίδιος

Ἐφτὰ λεβένταις κ' ἔξην παρθέναις! Τὰ κορμιά των
Γοργὰ τὸ ἔνα μὲ τ' ἄλλο κυλοῦνε 'ς τὰ χορτάρια,
Κυννηγιά, ὀδυμένα κι' ἀπὸ τῶν δύο Ἄθανάτων
Τ' ἀλάθευτα δοξάρια.

Ἄνάμεσά 'ς τὸν κάμπον ἐκεῖνον τοῦ θανάτου
Ποτάμι αἱματωμένο γεννήθηκε καὶ πᾶει,
Τὰ δεκατορία τ' ἀδόρφια μὲ τὸ μουρμούρισμά του
Θαροεῖς θοινολογαί.

Καὶ δὲν τολμάει κανένας πρὸς τὰ οὐράνια πλάτη
Τὰ μάτια νὰ σπκώσῃ 'ς τὸ μανιωμένο ταῖρι,
Γιατὶ τῶν Ἄθανάτων σκοτώνει καὶ τὸ μάτι,
"Ὅπως χτυπᾶει τὸ χέρι.

Καὶ μιὰ πηχτὴ μαυροῖα ποῦ ἄστροπελέκι κρύβει
Τῆς δοξασιμένης χώρας γεμίζει τὸν ἀέρα,
Καὶ τρέμουν 'ς τὸ παλάτι καὶ τρέμουν 'ς τὸ καλύβι
Τὴ θεϊκὴ φοβέρα.

Τέτοια νυχτιὰ καὶ ἠρώων 'ς ταῖς φλέβαις τὸ αἷμα
κόβει...
Παντοῦ φυγὴ καὶ τρόμος καὶ συμφόρᾴ καὶ ζάλῃ·
Μονάχα μιὰ δὲν φεύγει, μονάχα μιὰ· ἡ Νιόβη,
Βασίλισσα ἡ μεγάλη!

Ἐκεῖ μπροστά της νοιώθει χυτὰ καὶ παγωμένα
Τὰ σπλάγχνα τὰ δικά της. Ἀλλὰ γιὰ ἰδὲς, τῆς μένει
Ἄκόμα ἓνα παιδί της, ἡ τελευταία γέννα
Κ' ἡ πλέον χαϊδευμένη.

Βασίλισσα ἡ Νιόβη ποῦ δὲν τὴ δευτερόνει
Θεῶ 'ς τὴν περηφάνειά, γυναῖκα 'ς τὸ καμάρι,
Νά! σὺν καλάμῃ γέρονι, καὶ σὺ λαμπιάδᾴ λυώνει
Καὶ σπαταροῖ σὺν ψάρι.

Βασίλισσα ἡ Νιόβη, ποῦ τῶν Τιτάνων ὄρει
Μέσα της πύρινο αἷμα, νά! γονατᾶει 'κεῖ πέρα
Καὶ σκύβει καὶ ξεσπᾶει σὲ δένσι καὶ λᾶει
Καὶ δέρονεται ἡ μητέρα:

«Ἐσὺ, τῶν Ἄθανάτων μητέρα ἐσὺ μεγάλην,
Πρόσπεσε 'ς τῶν παιδιῶν σου τὴν παντοδυναμία,
Κάμει νὰ τὴν ἀφήσουν 'ς τὴν ξορημὴ μου ἀγκάλῃ
Τὴν ὑστερονή, τὴ μία!

Κι' ἄλλα ζητᾶς; Δὲν ἔχεις χορτάσει ἀκόμα; Στάσου!
Ἐχεις τὰ δεκατορία κλωνάρια μου κομμένα,
Κ' ἐμὲ ξεφυλλιασμένη, γονατιστὴ μπροστά σου.
Θεῶ, τ' ἀκούς; ἐμένα!

Σκλάβᾴ σου πλέον, 'ς ἐσένα κάθε μ' ἐλπίδα βάνω...»
Κ' ἐκεῖ ποῦ μὲ λαχτᾶρα καὶ σὺν τρελλῇ προσμένει
Νά! καὶ ἡ στερονή της πέφτει 'ς τὸν κόρφο της
ἐπάνω
Λίματοκυλισμένη.

Πᾶει τὸ στερονὸ παιδί της καὶ πᾶει τὸ καρδιο-
χτύπι
Μαζὶ καὶ τὸ στερονὸ της· τίποτε δὲν τὴν δένει
Μὲ τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, τὴν πέτρωσεν ἡ λύπη
Καὶ πέτρα πάντα μένει.

—Ὁ πέτρα ἐσὺ τῆς λύπης, ὅπου δὲν ἔχεις ταῖρι,
Γιατὶ δουλειᾶ δὲν εἶσαι περαστικοῦ τεχνίτη,
Καὶ σ' ἐπλασεν ὁ πόνος, ὄχι μ' ἀνθρώπου χέρι,
Μπροστά σου ὁ νοῦς μου φοῖττει.

Ἄ, τι γιὰ σὲ ἔχει γράφει δὲν τὸ ξεγράψ' ἡ Μοῖρα,
Καμμιά δύναμις πλέον, καμμιά δὲν σὲ ξυπνάει,
Ἄκόμα κι' ἂν ἀκούσης τ' ἀντρος σου ἡ θεῖα λύρα
Νὰ σοῦ χτυπᾶ 'ς τὸ πλάι.

Τ' ἀντρος σου ἡ θεῖα λύρα ἔκαμε νὰ ξυπνήσῃ
Τὴ θεῖα ψυχὴ ποῦ μέσα βαστοῦν καὶ τὰ λιθάρια,
Ποῦ κρύβεται ἡ ἀστροάφτει 'ς ὀλόκληρον τὴ φύσιν
Ἄπ' τ' ἄστρο ὡς τὰ χορτάρια.

Ἀλλὰ ἡ δική σου ἡ νέκρα τέτοια προβάλλει
ἐμπρὸς μου,
Ποῦ λέω: Δὲν σ' ἀνασταίνει κανεῖς. Μιὰ ὀρμισμένη
Μητέρα σὺν ἐσένα, μέσ' 'ς τὴ ψυχὴ τοῦ κόσμου,
Μόνυ ἄψυχη ἀπομένει.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ